

Bądź świadomy! Bądź przygotowany! **Anafilaksja tematem przewodnim tegorocznego Światowego Tygodnia Alergii.**

Światowa Organizacja Alergii (WAO) co roku poświęca jeden tydzień wybranemu zagadnieniu, które wymaga zwiększenia świadomości zarówno wśród pacjentów, jak i lekarzy. W tym roku, w dniach 13 – 19 czerwca, wszystkie działania edukacyjne i komunikacyjne będą poświęcone anafilaksji. Szacuje się, że w naszym kraju rocznie na skutek wstrząsu anafilaktycznego umiera ok. 100 osób, a zwiększone ryzyko jego wystąpienia, ze względu na trudności diagnostyczne oraz terapeutyczne, występuje wśród dzieci. W Polsce obchody Światowego Tygodnia Alergii organizuje Polskie Towarzystwo Alergologiczne (PTA), a jego Partnerami są: Berlin-Chemie/Menarini, EMMA MDT, HVD Life Sciences, LEK-AM, Polpharma oraz Zentiva.

Statystyki i edukacja

W 2020 roku na świecie, w zależności od obszaru geograficznego, przyjętej definicji i metodologii badania, na 100 tys. osób z alergiami zanotowano od 50 do 112 przypadków wstrząsów anafilaktycznych¹. To co ważne ich występowanie uzależnione jest od stopnia uprzemysłowienia regionu – im wyższy, tym częstsze przypadki anafilaksji. Wstrząs anafilaktyczny jest bardzo gwałtowną, zagrażającą życiu reakcją organizmu spowodowaną nadwrażliwością na różne czynniki. Najczęściej występuje on u osób cierpiących na alergię pokarmowe, uczulonych na jad owadów błonkoskrzydłych (pszczoły, osy, szerszenie) czy leki. Kontakt z alergenem, najczęściej w ciągu kilku minut do pół godziny, wywołuje takie objawy, jak świąd ciała, pokrzywkę, obrzęk w gardle, duszność, silny spadek ciśnienia krwi, a nawet utratę świadomości.

Anafilaksja, której przyczyny i skutki cały czas są pod lupą lekarzy, często nie jest prawidłowo rozpoznawalna, ponieważ diagnoza - w pierwszej fazie - możliwa jest przede wszystkim na podstawie objawów. Podstawą dobrego rozpoznawania i podejmowania szybkiej reakcji jest stała edukacja w tym temacie, z tego między innymi względu tegoroczny Światowy Tydzień Alergii poświęcony zostanie w dominującej części właśnie wstrząsowi anafilaktycznemu – mówi prof. dr hab., Marek Kulus, Prezydent PTA - Naszym nadrzędnym celem jest dostarczyć jak najwięcej informacji przydatnych medykom, farmaceutom i pacjentom, aby odpowiednio i skutecznie reagowali w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego. Musimy pamiętać, że problem anafilaksji w Polsce dotyczy ok. 130 tysięcy osób, a ok. 100 osób rocznie umiera z jego powodu. Śmiertelne przypadki dotyczą tych pacjentów, u których reakcja wystąpiła po raz pierwszy, a dotąd nie mieli świadomości, że cierpią na alergię. To są tylko dane szacunkowe, gdyż anafilaksja jako jednostka chorobowa nie jest ujęta w oficjalnych statystykach – podkreśla prof. Kulus.

¹ [https://www.worldallergyorganizationjournal.org/article/S1939-4551\(20\)30375-6/pdf](https://www.worldallergyorganizationjournal.org/article/S1939-4551(20)30375-6/pdf)

Pacjent ma głos

Osoby zagrożone anafilaksją przede wszystkim powinny współpracować ze swoim lekarzem, aby wiedzieć na jakie czynniki należy zwracać uwagę celem uniknięcia epizodu wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego. Ponadto zawsze powinny mieć przy sobie adrenalinę we wstrzykiwaczu czy ampułkostrzykawce, ponieważ najskuteczniejszym sposobem wyjścia ze wstrząsu anafilaktycznego jest, już przy pierwszych oznakach anafilaksji, natychmiastowe podanie domięśniowo adrenaliny. Czas na jej podanie jest jednak bardzo ograniczony, ponieważ do wystąpienia niewydolności krążeniowo-oddechowej bezpośrednio zagrażającej życiu w wyniku anafilaksji na pokarmy dochodzi w ciągu 30 minut, w przypadku anafilaksji na jad 12 minut, a na leki 5 minut. W razie braku reakcji organizmu po podaniu adrenaliny (czas 5-10 min.) konieczne jest podanie drugiej dawki adrenaliny oraz wezwanie karetki pogotowia.

Jeśli mamy przy sobie adrenalinę, natychmiast ją wstrzyknijmy w przednio-boczną powierzchnię uda, w 1/3 górnej części. Alergicy wiedzą, jak to zrobić. Trzeba też edukować społeczeństwo, jak postępować w przypadku znalezienia się w pobliżu osoby ze wstrząsem. Może nie być z nią kontaktu, więc pierwsze co należy zrobić, to położyć chorego i podnieść jego nogi do góry. W tym czasie trzeba wezwać pomoc medyczną, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Oczywiście najlepiej, gdy osoba chora ma przy sobie adrenalinę. Na każdej strzykawce czy ampułkostrzykawce jest instrukcja obsługi. Dzięki szybkiej reakcji przypadkowa, ale świadoma i wyedukowana osoba, może uratować życie choremu – mówi pacjent Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Katowicach, po dwóch wstrząsach anafilaktycznych.

Covid-19, szczepienia a alergie

Żadna alergia, z definicji, nie jest przeszkodą, żeby zaszczepić się m.in. przeciw Covid-19. Jeśli ktoś w przeszłości przeżył wstrząs anafilaktyczny, przed szczepieniem odbywa konsultację z lekarzem, a po szczepieniu musi zostać pod obserwacją od 30 do 120 minut. Osoby, które zgłosiły przed szczepieniem choroby o podłożu alergicznym poddawane są obserwacji o skróconym czasie od 15 do 30 minut. Dotąd odnotowano w Polsce jedynie ok. 35 przypadków wstrząsu po szczepieniu na ponad 18 mln zaszczepionych osób.

Wszyscy chcemy zacząć żyć „normalnie”, a taki stan rzeczy umożliwi nam jako społeczeństwu nabycie odporności zbiorowej, która pojawi się, kiedy w pełni, czyli dwoma dawkami, zaszczepionych zostanie ok.70% mieszkańców Polski (przyjmujemy, że jest nas 38 mln). Odsetek skrajnych reakcji alergicznych jest tak mały, że nie może on być alertem dla każdej osoby z alergią. Należy zaznaczyć, że właściwa i szybka reakcja na wystąpienie anafilaksji powoduje, że nawet tak ciężkie zdarzenie medyczne nie musi zagrażać życiu. Pamiętajmy, że wstrząs anafilaktyczny, który ma miejsce do pół godziny po szczepieniu, będzie natychmiast opanowany przez służby medyczne. Pacjentowi zostanie zaaplikowana adrenalina i będzie pod obserwacją w warunkach ambulatoryjnych - mówi prof. dr hab. Radosław Gawlik, przewodniczący Zarządu Oddziału Śląskiego PTA - Traktujmy szczepienie jako polisę na zdrowie swoje i bliskich, nie traktując tym samym alergii jako przeszkody do jego wykonania – dodaje prof. Gawlik.

Partnerami tegorocznego Światowego Tygodnia Anafilaksji w Polsce są:

BERLIN-CHEMIE
MENARINI

EMMA
Medical Diagnostic Tests

GRUPA

ZENTIVA

Polskie Towarzystwo Alergologiczne od blisko 40 lat działa aktywnie na rzecz rozwoju wiedzy alergologicznej. PTA prowadzi inicjatywy medyczne, kampanie edukacyjne oraz projekty medialne kierowane nie tylko do personelu medycznego, ale również szerokich grup społecznych, które stykają się z chorobami alergicznymi. Dzięki pracy i zaangażowaniu ponad 1200 Członków w całej Polsce, PTA jest jednym z najaktywniejszych towarzystw lekarskich.

Polskie Towarzystwo Alergologiczne
ul. Kopcińskiego 22, 90-153 Łódź
e-mail: pta@pta.med.pl
tel.: 42 6776948